

2019 අංක 03 දරන දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්

හඳුනාගැනීම සඳහා වූ මාර්ගෝපදේශය

A. හැඳින්වීම

1. 2006 අංක 6 දරන මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනතේ 15(1)(ඒ) වගන්තියට අනුව, මෙම මාර්ගෝපදේශය නිකුත් කරනු ලැබේ.
2. ගනුදෙනුකරු හෝ ප්‍රතිලාභී හිමිකරු දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු [Politically Exposed Person (PEP)] ද යන්න තීරණය කිරීම සඳහා 2006 අංක 6 දරන මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනතේ 33 වන වගන්තියේ අර්ථ නිරූපණය කර ඇති ආයතන වෙත මෙම මාර්ගෝපදේශය නිකුත් කරනු ලැබේ.
3. තවද, මෙම මාර්ගෝපදේශය 2016 ජනවාරි 27 වන දිනැති අංක 1951/13 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් නිකුත් කරන ලද 2016 අංක 1 දරන මූල්‍ය ආයතන (ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ) රීති සහ 2018 ජනවාරි 10 වන දිනැති අංක 2053/20 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් නිකුත් කරන ලද 2018 අංක 1 දරන නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් (ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ) රීති සමග කියවිය යුතුය.
4. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්, හෝ ඔවුන්ගේ පවුල්වල සමීප සාමාජිකයන් සහ සමීප ආශ්‍රිතයන් වන ගනුදෙනුකරුවන්/ප්‍රතිලාභී හිමිකරුවන් සමග කටයුතු කිරීමේ දී මූල්‍ය ආයතන හා නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් පිළිපැදිය යුතු ක්‍රියාපටිපාටිය, මූල්‍ය ආයතන (ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ) රීතිවල 59 වන රීතිය සහ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් (ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ) රීතිවල 24 වන රීතිය මගින් ස්ථාපිත කර ඇත.
5. ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ රීති අර්ථ නිරූපණය කිරීම සහ යොදා ගැනීම සඳහා ආධාරකයක් වශයෙන් මෙම මාර්ගෝපදේශය සපයනු ලැබේ. මෙම මාර්ගෝපදේශය පරිපූර්ණ යැයි අදහස් කරනු නොලබන අතර, එය මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් නිකුත් කරන නීතිමය උපදේශනයක් ලෙස සැලකිය නොහැකිය. මෙම මාර්ගෝපදේශයේ කිසිදු වගන්තියක් මගින් මූල්‍ය ආයතන හෝ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන්, ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ රීති හෝ

මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනත යටතේ වන වගකීම්වලින් නිදහස් කර ඇතැයි සලකනු නොලැබිය යුතුය.

B. පසුබිම/සන්දර්භය

දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු (PEP) යනු කවුද?

6. මූල්‍ය ආයතන (ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ) රීතිවල 99 වන රීතිය හා නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් (ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ) රීතිවල 43 වන රීතිය මගින් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්, ඔවුන්ගේ පවුලේ සමීප සාමාජිකයන් සහ සමීප ආශ්‍රිතයන් අර්ථ නිරූපණය කර ඇත.

7. ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ මෙම රීති අනුව, “දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා” යන්නෙන් දේශීය වශයෙන් හෝ විදේශීය රාජ්‍යයක් විසින් හෝ ජාත්‍යන්තර සංවිධානයක් විසින් ප්‍රමුඛ රාජ්‍ය කර්තව්‍ය පවරා ඇති යම් පුද්ගලයකු අදහස් වන අතර, එයට යම් රාජ්‍යයක හෝ රජයක, ප්‍රධානියකු, දේශපාලනඥයකු, ජ්‍යෙෂ්ඨ රජයේ නිලධරයකු, අධිකරණ නිලධරයකු හෝ හමුදා නිලධරයකු, රජය සතු සංස්ථාවක, රජයේ හෝ ස්වාධීන ආයතනයක ජ්‍යෙෂ්ඨ විධායක නිලධරයකු අදහස් වන අතර, මධ්‍යම මට්ටමේ හෝ කනිෂ්ඨ මට්ටමේ තැනැත්තන් ඊට ඇතුළත් නොවේ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකුගේ පවුලේ සාමාජිකයන් හා සමීප ආශ්‍රිතයන් සම්බන්ධයෙන් ද ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ රීති අදාළ වේ.

8. ඒ අනුව, දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් පහත සඳහන් කාණ්ඩ යටතේ හඳුනාගත හැක.

(අ) දේශීයව දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයන්: ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රමුඛ රාජ්‍ය කර්තව්‍ය පවරා ඇති පුද්ගලයන්.

(ආ) විදේශීයව දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයන්: විදේශීය රාජ්‍යයක් විසින් ප්‍රමුඛ රාජ්‍ය කර්තව්‍ය පවරා ඇති පුද්ගලයන්.

(ඇ) ජාත්‍යන්තර සංවිධානයේ දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයන්: ජාත්‍යන්තර සංවිධානයක් විසින් ප්‍රමුඛ රාජ්‍ය කර්තව්‍ය පවරා ඇති පුද්ගලයන්.

(ඇ) පවුලේ සමීප සාමාජිකයන්: සෘජුව (ලේ ඥාතීත්වය මත) හෝ විවාහය තුළින් හෝ ඒ හා සමාන (සිවිල්) ආකාරයේ සම්බන්ධතාවක් තුළින් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකුට සම්බන්ධ වන පුද්ගලයන්.

(ඉ) සමීප ආශ්‍රිතයන්: සමාජමය හෝ වෘත්තීමය වශයෙන් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු හා සමීපව සම්බන්ධ වන පුද්ගලයන්.

9. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකුගේ පවුලේ සමීප සාමාජිකයන් යන්නට පහත සඳහන් ඥාතීන් ඇතුළත් වේ.

- i. කලත්‍රයා (වර්තමාන හා පසුගිය);
- ii. සහෝදර සහෝදරියන් (අර්ධ සහෝදර සහෝදරියන් ඇතුළත්ව) සහ ඔවුන්ගේ කලත්‍රයන්;
- iii. දරුවන් (වෙනත් විවාහයක දරුවන් හා දරුකමට හදාගත් දරුවන් ඇතුළත්ව) සහ ඔවුන්ගේ කලත්‍රයන්;
- iv. දෙමව්පියන් (සුළු මව්පියන් ඇතුළත්ව) ;
- v. මුණුබුරු මිණිපිරියන් සහ ඔවුන්ගේ කලත්‍රයන්;

10. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්ගේ සමීප ආශ්‍රිතයන් හෝ ඔවුන්ගේ පවුලේ සාමාජිකයන් යන්නට;

- i. ඉහත මාර්ගෝපදේශ 7 හෝ 9 වගන්ති යටතේ හඳුනාගත් යම් පුද්ගලයකු සමග නෛතික තැනැත්තන් සහ නෛතික වැඩපිළිවෙළවල හවුල් ප්‍රතිලාභී සම්බන්ධතාවය හෝ වෙනත් යම් සමීප ව්‍යාපාර සම්බන්ධතාවක් සහිත ස්වභාවික තැනැත්තකු; සහ
- ii. ප්‍රතිලාභී අයිතිකරු ස්වභාවික තැනැත්තකු වන්නා වූ ද, මාර්ගෝපදේශ 7 සහ 9 යටතේ හඳුනාගත් එම තැනැත්තා හෝ ඔහුගේ පවුලේ සමීප සාමාජිකයන්ගේ ප්‍රතිලාභය වෙනුවෙන් සකස් කර ඇති ලෙස සලකනු ලබන්නා වූ ද යම් නෛතික තැනැත්තකු හෝ නෛතික වැඩපිළිවෙළක්;
- iii. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකුගේ ප්‍රසිද්ධ සමීප ව්‍යාපාරික හවුල්කරුවන් හෝ පුද්ගලික උපදේශකයන්, විශේෂයෙන්, මූල්‍ය භාරකරුවන් ලෙස ක්‍රියාකරන පුද්ගලයන් ඇතුළත් වේ.

11. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා යන අර්ථ නිරූපණයේ කාර්යය සඳහා "ජාත්‍යන්තර සංවිධාන" යන්නෙන් සිය සාමාජික රටවල් අතර ඇති කර ගන්නා ලද විධිමත් දේශපාලනමය ගිවිසුම් මගින් ස්ථාපිත කරන ලද සංවිධාන අදහස් වන අතර, එවැනි ගිවිසුමක් සඳහා ජාත්‍යන්තර ගිවිසුමක තත්ත්වය පැවතිය යුතු අතර සාමාජික රටවල බලපවත්නා නීති යටතේ එම සංවිධානය පිළිගැනීමට ලක්විය යුතුය. මූල්‍ය කාර්ය සාධක බලකාය [Financial Action Task Force (FATF)] විසින් දක්වා ඇති ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සඳහා නිදසුන් අතරට:

- (අ) එක්සත් ජාතීන් හා ජාත්‍යන්තර සමුද්‍රීය සංවිධානය වැනි එහි අනුබද්ධ ආයතන;
- (ආ) කලාපීය ජාත්‍යන්තර සංවිධාන;
- (ඇ) උතුරු අත්ලාන්තික් ගිවිසුම් සංවිධානය (NATO) වැනි ජාත්‍යන්තර හමුදාමය සංවිධාන;
- (ඈ) ලෝක වෙළඳ සංවිධානය, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, ලෝක බැංකුව, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව වැනි ආර්ථික සංවිධාන,

යනාදිය ඇතුළත් වේ.

12. ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ රීතිවලට අනුව මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්, ඔවුන්ගේ පවුලේ සමීප සාමාජිකයන් හා සමීප ආශ්‍රිතයන් සම්බන්ධයෙන් නිශ්චිත ක්‍රියාපටිපාටි සැකසීම අවශ්‍ය වේ.

C. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සම්බන්ධයෙන් පවතින මුදල් විභූද්ධිකරණය, ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම සහ අවි ආයුධ ව්‍යාප්තිය සඳහා මුදල් සැපයීම පිළිබඳ අවදානම්

13. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්ගේ නිල තත්ත්වය, දරන තනතුර මත ඔවුන්ට සිදුකළ හැකි බලපෑම හේතුවෙන් ඔවුන් බොහෝ දෙනෙක් අල්ලස් හා දූෂණ ඇතුළත් මුදල් විභූද්ධිකරණය සහ ඒ හා සම්බන්ධිත මූලික වැරදි මෙන්ම ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම හා සම්බන්ධ කටයුතු සඳහා අයුතු බලපෑම් කළ හැකි තනතුරුවල සිටින බව හඳුනාගෙන ඇත. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් හා බැඳී පවතින මෙවැනි වූ අවදානම් නිසා ඔවුන් මගින් ඇතිවන අවදානම් වැළැක්වීම, හඳුනාගැනීම සහ කළමනාකරණය කිරීම සඳහා අතිරේක පියවර ගැනීම සාධාරණ බව පෙන්වුම් කරයි.

14. කෙසේ වෙතත්, පුද්ගලයකු දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු වූ පමණින්, සාපරාධී ක්‍රියාකාරකම් හෝ මූල්‍ය පද්ධතිය අවහා විනය හා එම පුද්ගලයා අතර ස්වයංක්‍රීය සම්බන්ධතාවක් පවතින බව අදහස් නොවේ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සම්බන්ධයෙන් මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම/ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සඳහා අතිරේක පියවර ගැනීම වැළැක්වීමේ කාර්යයක් (preventive measure) වන අතර, එය දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සාපරාධී ක්‍රියාකාරකම්වල යෙදෙන බව දක්වමින් ඔවුන් අපකීර්තියට පත් කිරීමක් ලෙස අර්ථ නොදැක්විය යුතුය. මෙම අතිරේක පියවර මගින් එවැනි භූමිකාවක නියුතු පුද්ගලයන් හා බැඳී පවතින ඉහළ අවදානම හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කෙරේ.

D. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් හඳුනාගැනීම

15. සෑම මූල්‍ය ආයතනයක්/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් ගනුදෙනුකරු හෝ ප්‍රතිලාභී හිමිකරු දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු ද යන්න තීරණය කිරීම සඳහා යෝග්‍ය අභ්‍යන්තර ප්‍රතිපත්ති, කාර්යපටිපාටි සහ පාලන ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිය යුතුය. මෙය ගනුදෙනුකරුවන් සමග ඇති සෑම නව හා පවතින ව්‍යාපාර සම්බන්ධතා සඳහා අදාළ වේ.

16. ගනුදෙනුකරු හෝ ප්‍රතිලාභී හිමිකරු දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු ද යන්න තීරණය කිරීමේ හැකියාව, සම්පූර්ණයෙන්ම, ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ රීති යටතේ දක්වා ඇති හඳුනාගැනීම, තහවුරු කිරීම, සහ නොකඩවා නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීම ඇතුළත්, ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ රීති එලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම මත රඳා පවතී. ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ පියවර ඕනෑම ආකාරයක ගනුදෙනුකරුවකු සඳහා අදාළ වන බැවින් එම පියවර අත්‍යවශ්‍ය ආරම්භක පියවර ලෙස ගත යුතුය. ප්‍රධාන වෘත්තීය හෝ රැකියාව වැනි ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ මූලික සාධක, දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තෙකු ද යන්න තීරණය කිරීම සඳහා මනා ආරම්භක ස්ථානයක් වනු ඇත.

17. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා යන අර්ථ දැක්වීම මගින් විශේෂයෙන්ම, මධ්‍යම මට්ටමේ හෝ කනිෂ්ඨ මට්ටමේ තැනැත්තන් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් ලෙස හඳුනාගැනීම බැහැර කරයි. කෙසේ වෙතත්, මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම/ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම

මැඩපැවැත්වීම හා සම්බන්ධ පාලන ක්‍රම මග හැරීම සඳහා මධ්‍යම මට්ටමේ හෝ කනිෂ්ඨ මට්ටමේ නිලධාරීන්, දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් විසින් යොදාගත හැකි බැවින් ඒ පිළිබඳව අවධානයෙන් සිටිය යුතු වේ. දේශපාලනික වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් විසින් යොදා ගත හැකි මෙවැනි මධ්‍යම හෝ කනිෂ්ඨ මට්ටමේ ගනුදෙනුකරුවන් සමග ගනුදෙනු කිරීමේ දී, එම කරුණ ගනුදෙනුකරුගේ අවදානම පිළිබඳව තීරණය කිරීමේ එක් සාධකයක් ලෙස යොදා ගැනීම සිදුකළ හැක.

18. විදේශීයව දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු සමග ගනුදෙනු සිදු කිරීමේ දී, යම් මට්ටමක හෝ යම් තනතුරක සිටින විදේශීය රාජ්‍ය නිලධාරියකු ලබන සාධාරණ ආදායම වැනි විචල්‍යයන් පිළිබඳ තොරතුරු සම්බන්ධයෙන් සෘජු දැනුමක් හෝ සෘජු ප්‍රවේශයක් මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් වෙත නොපැවතිය හැකිය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් බවට පත්වන විදේශීය ගනුදෙනුකරුවන් සමග ගිණුම් විවෘත කිරීමේ සහ වසා දැමීම යන අවස්ථා දෙකේදීම ඇතිවන මෙම විශේෂිත අවදානම් සම්බන්ධයෙන් පියවර ගැනීම සඳහා යෝග්‍ය අවදානම් කළමනාකරණ පද්ධති ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.
19. ගනුදෙනුකරු දේශීය/ජාත්‍යන්තර සංවිධානයක් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු ලෙස තීරණය කළ අවස්ථාවක දී මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් එම දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා වෙත පවරා ඇති රාජ්‍ය කර්තව්‍යවල විශේෂිත ලක්ෂණ, සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධානයක් නම් එම සංවිධානයේ ව්‍යාපාරික ආකෘතිය පිළිබඳව වටහා ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් තොරතුරු රැස්කළ යුතුය. ජාත්‍යන්තර සංවිධාන පිළිබඳ තොරතුරු, උදාහරණයක් ලෙස, ඊට අදාළ වෙබ් අඩවිය මගින් සොයා ගත හැකිය.
20. මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් ගනුදෙනුකරුවන් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයන් ද යන්න තීරණය කිරීම සඳහා උදාහරණ ලෙස ඇමුණුම 'A' හි දක්වා ඇති ලැයිස්තුව යොදා ගත හැකි අතර එය සම්පූර්ණ ලැයිස්තුවක් ලෙස නොසැලකිය යුතුයි. කෙසේ වෙතත්, යම් පුද්ගලයකු/තනතුරක් ඇමුණුම 'A' යටතේ ලැයිස්තුගත කර නොමැති වුවත්, එම තැනැත්තා දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා යන අර්ථ නිරූපණය යටතේ ඇතුළත් වන්නේ නම්, මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් එවැනි තැනැත්තන් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයන් ලෙස හඳුනාගත යුතුය.

E. ප්‍රතිලාභී හිමිකරුවන්

21. ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ දී, මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් ප්‍රතිලාභී හිමිකරුවන් හඳුනාගැනීම සහ ප්‍රතිලාභී හිමිකරුවන්ගේ අන්‍යෝන්‍යතාවය තහවුරු කිරීම සඳහා සාධාරණ පියවර ගැනීම අවශ්‍ය වේ. ගනුදෙනුකරු නෛතික පුද්ගලයකු හෝ වැඩපිළිවෙලක් වෙත අවස්ථාවේ දී ප්‍රතිලාභී හිමිකරුවන් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් හෝ ඔවුන්ගේ පවුලේ සාමාජිකයන් හෝ ආශ්‍රිතයන් ද යන්න හඳුනා ගැනීම මේ යටතේ සිදුකළ යුතු වේ.
22. ප්‍රතිලාභී හිමිකරු දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු යැයි සැක කිරීමට සාධාරණ හේතු ඇති අවස්ථාවක මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් ප්‍රතිලාභී හිමිකරු දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු ද යන්න තහවුරු කිරීම අවශ්‍ය වේ.
23. මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් ගනුදෙනුකරුගේ හෝ සේවලාභියාගේ ප්‍රතිලාභී හිමිකරු දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු ද යන්න තීරණය කිරීම සඳහා ප්‍රතිලාභී හිමිකරු වෙනුවෙන් ක්‍රියා කිරීමට අදහස් කළ පුද්ගලයාගෙන් ඒ සඳහා හේතු විමසිය යුතුය.
24. මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් පහත දැක්වෙන පුද්ගලයන් සඳහා දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු සම්බන්ධයෙන් අදාළ වන සියලුම අවශ්‍යතා අදාළ කර ගත යුතුය.
 - අ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු වෙනුවෙන් ක්‍රියා කරන පුද්ගලයකු, හෝ
 - ආ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකුගේ පවුලේ සාමාජිකයකු හෝ සමීප ආශ්‍රිතයකු ලෙස හඳුනාගත් ගනුදෙනුකරුවකු හෝ ගනුදෙනුකරුවකුගේ ප්‍රතිලාභී හිමිකරුවකු.

F. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් හඳුනාගැනීම සඳහා භාවිතා කරන ක්‍රමවේද

25. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්, ඔවුන්ගේ පවුලේ සාමාජිකයන් හෝ සමීප ආශ්‍රිතයන් හඳුනාගැනීම සඳහා තනි ක්‍රමවේදයක් නොමැත. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් හෝ ඔවුන්ගේ පවුලේ සාමාජිකයන් විෂය මූලික නිර්ණායක භාවිතයෙන් හඳුනාගත හැකි වුවද, සමීප

ආශ්‍රිතයන් සඳහා වන නිර්ණායක යම් අවස්ථාවල දී (සෑම විටම නොවේ) සාපේක්ෂව වඩා පුද්ගලරූපී වේ. මෙවැනි හඳුනාගැනීම් සඳහා තනි ක්‍රමවේදයක් ප්‍රමාණවත් වෙනැයි සැලකිය නොහැකිය. ඒ වෙනුවට, ක්‍රමවේද කිහිපයක එකතුවක් භාවිතා කිරීම මගින් වඩාත් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලැබෙනු ඇත. මෙවැනි ක්‍රමවේද අතරින් සමහරක් ලෙස:

- අ. මෙම කාර්ය සඳහාම සකස් කරන ලද වාණිජ දත්ත ගබඩා භාවිතයන් ගනුදෙනුකරුවන් සහ ප්‍රතිලාභී හිමිකරුවන් පරීක්ෂා කිරීම (screening) මෙම දත්ත ගබඩා පොදු තොරතුරු මූලාශ්‍ර මගින් සකස් කර ඇති අතර, ඒ අනුව, ඒවා සම්පූර්ණ හෝ යාවත්කාලීන නොවිය හැකිය.
- ආ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්, ඔවුන්ගේ පවුලේ සාමජිකයන්, සහ සමීප ආශ්‍රිතයන් සම්බන්ධයෙන් අභ්‍යන්තරව පවත්වාගෙන යනු ලබන දත්ත ගබඩාවක් භාවිතයෙන් ගනුදෙනුකරුවන් හා ප්‍රතිලාභී හිමිකරුවන් පිරික්සා බැලීම.
- ඇ. විදේශීයව දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ගේ මව් රටේ මූල්‍ය ප්‍රකාශ/අනාවරණ අවශ්‍යතා සහිත පුද්ගලයන් සම්බන්ධයෙන් පවත්වාගෙන යනු ලබන පොදු ලේඛන හරහා පිරික්සා බැලීම.
- ඈ. ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳව වරින්වර පර්යේෂණ/දත්ත රැස්කිරීම සිදු කිරීම හා ඒවා භාවිතයට ගැනීම. සෙවුම් යන්ත්‍ර, සමාජ මාධ්‍ය, සමාගම් රෙජිස්ටර, සමාගම් වෙබ් අඩවි, පුවත්පත් වෙබ් අඩවි, වෙළඳ වෙබ් අඩවි, රජයේ වෙබ් අඩවි, වාණිජ තොරතුරු එකතු, පුද්ගල සම්මුඛ සාකච්ඡා වැනි පවතින මෙවලම් භාවිතයෙන් ගනුදෙනුකරුවන් ගවේශණය කිරීම මෙයට ඇතුළත් වේ.
- ඉ. ගනුදෙනුකරුගෙන් ලබා ගන්නා ස්වයං-ප්‍රකාශ. ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ කොටසක් ලෙස මූල්‍ය ආයතන/මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් ගනුදෙනුකරුවන් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු ද යන බවට තොරතුරු ලබා ගත හැකිය. කෙසේ වෙතත්, ගනුදෙනුකරුවකුට තමන් සත්‍ය වශයෙන්ම දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු ද යන වග තීරණය කළ නොහැකි විය හැකි බැවින් ගනුදෙනුකරුගේ ස්වයං-ප්‍රකාශ තුළින් ඔවුන් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු ද යන වග හඳුනාගනු ලබන මූල්‍ය ආයතන/මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින්

එවැනි ස්වයං-ප්‍රකාශ මත පමණක් රැඳී නොසිටිය යුතුයි. ස්වයං-ප්‍රකාශ ලබා ගන්නේ නම්, ගනුදෙනුකරුවන් සමග සමීප සම්බන්ධතා ගොඩ නැගීම තුළින්, දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා යන අර්ථ දැක්වීමේ විවිධ අංශවලට අදාළ වූ තොරතුරු අනාවරණය කර ගැනීම ආයතන විසින් සිදුකළ යුතු වේ.

G. ගනුදෙනුකරුගේ තත්වය සමාලෝචනය/යාවත්කාලීන කිරීම

26. වත්මන් ගනුදෙනුකරුවන් මූල්‍ය/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් සමග ව්‍යාපාරික සම්බන්ධතාවකට ඇතුළු වූ පසු පසුකාලීනව දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් බවට පත්විය හැකි බැවින් මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් ගනුදෙනුකරුගේ තත්වය/පැතිකඩ හෝ ගිණුම් ක්‍රියාකාරකම්වල සිදුවන වෙනස්කම් සම්බන්ධයෙන් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය නොවූ තැනැත්තන්ගේ ගිණුම් අධීක්ෂණය කිරීම හා අදාළ පරිදි ගනුදෙනුකරුවන්ගේ තොරතුරු යාවත්කාලීන කිරීම කළ යුතුය. එම අධීක්ෂණ කටයුතු අවදානම මත පදනම් විය යුතු අතර, ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ රීති යටතේ පවතින අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූල විය යුතුය. ආයතන විසින් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සම්බන්ධයෙන් ගනුදෙනුකරුවන්ගේ තත්වය යාවත්කාලීන කිරීම අවශ්‍ය වන අවස්ථා කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- අ. ගනුදෙනුකරු විසින් දේශපාලන අනාවරණය වීමක් පිළිබඳව එක්වරම නව ප්‍රකාශයක් ඉදිරිපත් කළ අවස්ථාවක;
- ආ. අඛණ්ඩ අධීක්ෂණයේ දී ගනුදෙනුකරුගෙන් සහ/හෝ ගිණුම් පැතිකඩින් සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස්වන දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වීමක් පිළිබඳව පෙර දැන නොසිටි ආකාරයේ තොරතුරු හෝ ක්‍රියාකාරකම් අනාවරණය වූ අවස්ථාවක;
- ඇ. ඕනෑම ගනුදෙනුකරුවකුගේ දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකුගේ තත්වය කෙරෙහි බලපෑ හැකි ආකාරයේ මැතිවරණයක් පැවැත්වෙන අවස්ථාවක;
- ඈ. මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් එවැනි යාවත්කාලීන කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පිළිබඳව ඕනෑම ආකාරයකින් දැනුවත් වූ අවස්ථාවක.

27. නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීම පිළිබඳ යාවත්කාලීන කරන ලද තොරතුරු පවතින බවත්, අදාළ පාලන ක්‍රම යෝග්‍ය මට්ටමේ පවතින බවත් තහවුරු කිරීම සඳහා දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සමඟ දැනට පවතින ගනුදෙනුකාර සම්බන්ධතා වරින් වර සමාලෝචනයට ලක් කළ යුතුය.

H. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සම්බන්ධයෙන් පවතින අවදානම් කළමනාකරණය කිරීම

28. මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු යැයි හඳුනාගත් ඕනෑම ගනුදෙනුකරුවකු සමඟ පවතින ව්‍යාපාර සම්බන්ධතා සම්බන්ධයෙන් ප්‍රවර්ධිත නිසි උද්යෝගය (Enhanced Due Diligence) අනුගමනය කළ යුතුය.

29. එවැනි හඳුනාගැනීමකින් අනතුරුව, දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්, ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන්, සහ සමීප ආශ්‍රිතයන් සම්බන්ධයෙන් ඇතිවන අතිරේක අවදානම් යෝග්‍ය ලෙස කළමනාකරණය කළ යුතු වේ. කෙසේ වෙතත්, එම අවදානමේ නිරවද්‍ය ස්වභාවය හා අවදානම් මට්ටම සහ ඊට සරිලන අවදානම් අවම කිරීමේ ක්‍රම බොහෝ සෙයින් වෙනස් විය හැකිය. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සම්බන්ධයෙන් පවතින අවදානම් සඳහා බලපෑ හැකි සාධකවලට:

- අ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා පුරවැසිභාවය දරන රටෙහි දූෂණ හා මූල්‍ය විනිවිදභාවය පිළිබඳව පවතින අවබෝධය;
- ආ. දේශපාලන වශයෙන් නිරාවරණය වීමේ ස්වභාවය;
- ඇ. පවුලේ සාමාජිකයන් හා සමීප ආශ්‍රිතයන් සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේ දී ඔවුන් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තාට දක්වන සම්බන්ධතාවය;
- ඈ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා එම තත්ත්වයට සුදුසුකම් ලැබූ දින සිට එම තනතුර/තනතුර දැරූ කාලය;
- ඉ. දක්වා ඇති අරමුදල් මූලාශ්‍රවල ස්වභාවය සහ එම මූලාශ්‍ර හා ඒවායේ නෛතිකභාවය සම්පූර්ණයෙන් හා රහසිගත ලෙස තහවුරු කිරීමේ හැකියාව;

- ඊ. ඔහුගේ/ඇයගේ රාජ්‍ය කර්තව්‍යයන්ට සම්බන්ධතාවක් දක්වන පුද්ගලික ව්‍යාපාර බැඳියාවන් පැවතීම [බැඳියාවන් අතර පිළිගැටුම් (conflict of interest)];
- උ. රාජ්‍ය ප්‍රසම්පාදන (procurement) ක්‍රියාවලීන් හි නිරත වීම; ක්‍රියාවලියක් තුළ, විශේෂයෙන් ගෙවීම් සම්බන්ධව, ප්‍රධාන තීරණ ගැනීමේ දී තීරණාත්මක කරුණු කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කළ හැකි ප්‍රමුඛ රාජ්‍ය කර්තව්‍යයන් කිහිපයක් (සම්බන්ධිත හෝ සම්බන්ධිත නොවන) දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයා විසින් දරන අවස්ථාවල;
- ඌ. දූෂණවලට නිරාවරණය වී ඇතැයි ප්‍රකට අංශවල ප්‍රමුඛ රාජ්‍ය කර්තව්‍ය හෙබවීම;
- එ. මෙරට මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීමේ/ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ රාමුව ඵලදායීව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සාමාන්‍ය බලපෑමක් ඇති කිරීමට ඔහුට/ඇයට ඉඩ සැලසෙන ප්‍රමුඛ රාජ්‍ය කර්තව්‍ය හෙබවීම,

ඇතුළත් වේ.

30. ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ ඊතිවලට අනුව, මූල්‍ය ආයතන/ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් පියවර ගැනීම අවශ්‍ය වේ;

- අ. ව්‍යාපාර සම්බන්ධතා සඳහා ඇතුළත් වීමට පෙර හෝ පවතින ව්‍යාපාර සම්බන්ධතා අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමට ආයතනයේ පාලක මණ්ඩලයෙන්/ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වයෙන් අනුමැතිය ලබා ගැනීම;
- ආ. යෝග්‍ය ක්‍රම මගින් අරමුදල්වල සහ සම්පත්වල මූලාශ්‍ර තහවුරු කිරීම;
- ඇ. ව්‍යාපාර සම්බන්ධතා අඛණ්ඩ ප්‍රවර්ධිත නිසි උද්යෝගයකට ලක් කිරීම.

I. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්ගේ අරමුදල්වල සහ සම්පත්වල මූලාශ්‍ර සනාථ කර ගැනීම

31. මූල්‍ය ආයතන සහ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර සහ වෘත්තීන් විසින් ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ රීතිවල දක්වා ඇති අවශ්‍යතා පරිදි දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්ගේ අරමුදල්වල සහ මුළු වත්කම්වල මූලාශ්‍ර සනාථ කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය සාධාරණ ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය (sources of fund and sources of wealth).

32. මුළු වත්කම්/සම්පත් සහ අරමුදල් යනු එකිනෙකට වෙනස් සංකල්ප දෙකකි. මුළු වත්කම්වල මූලාශ්‍රය යනුවෙන් අදහස් වන්නේ දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සතු සමස්ත වත්කම්/සම්පත්වල ප්‍රභවයයි. මෙම තොරතුරු සාමාන්‍යයෙන් ගනුදෙනුකරු ලැබීමට අපේක්ෂා කරන සම්පත්වල ප්‍රමාණය පිළිබඳ හැඟවීමක් මෙන්ම දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා එවැනි සම්පත් ප්‍රමාණයක් උපයා ගත් ආකාරය පිළිබඳ ඉඟියක් සපයනු ලබයි. මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් සතුව, දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සතු වත්කම් පිළිබඳ විශේෂිත තොරතුරු නොමැති වුවද, වාණිජ දත්ත සමුදායන්ගෙන් හෝ වෙනත් විවෘත මූලාශ්‍ර වලින් ඒ පිළිබඳ සාමාන්‍ය තොරතුරු රැස්කර ගත හැකිය.

33. අරමුදල් මූලාශ්‍ර යනුවෙන් අදහස් වනුයේ, දේශපාලන වශයෙන් නිරාවරණය වූ තැනැත්තන් හා මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් අතර ව්‍යාපාරික සම්බන්ධතාවයේ විෂයය වන විශේෂිත අරමුදල් හෝ අනෙකුත් වත්කම්වල ප්‍රභවයයි. (උදා: ව්‍යාපාරික සම්බන්ධතාවයේම කොටසක් ලෙස ආයෝජනය කරනු ලබන හෝ තැන්පත් කරන හෝ හුවමාරු කරන/විද්‍යුත් ප්‍රේෂණ කරනු ලබන ප්‍රමාණ) සාමාන්‍යයෙන්, මෙම තොරතුරු ලබා ගැනීම පහසු වනු ඇති වුවත්, එම තොරතුරු, හුවමාරු කර ඇත්තේ හෝ විද්‍යුත් ප්‍රේෂණ කරන ලැබ ඇත්තේ කුමන ආයතනයකින්ද යන්න දැනගැනීමට පමණක් සීමා නොවිය

යුතුය. ලබාගත් තොරතුරු හරවත් විය යුතු අතර, එම තොරතුරු ලබා ගැනීමට මූලාශ්‍රයක් හෝ හේතුවක් සංස්ථාපනය කළ යුතුය.

දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තාගේ විශේෂිත ව්‍යාපාරණ සැලකිල්ලට බඳුන් කළ විට, අදාළ ව්‍යාපාරික සම්බන්ධතාවයට හේතුව ඔහුගෙන්/ඇයගෙන් සාධාරණ ලෙස අපේක්ෂා කළ හැකි ආකාරයේ සබඳතාවයක් යන්න සමග එකඟ වන බවට සහතික වීම එහි අරමුණයි.

34. අඛණ්ඩව ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීමේ කාර්යභාරය නිසි ලෙස ඉටු කිරීමට සම්පත් හා අරමුදල්වල මූලාශ්‍රය පිළිබඳ තොරතුරු ඵලදායී වේ. ව්‍යාපාර සම්බන්ධතාව පිළිබඳව ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් ක්‍රියා කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කිරීමේ දී මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර සහ වෘත්තීන් විසින් ගනුදෙනුවේ මට්ටම සහ වර්ගය, දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තාගේ සම්පත්වල මූලාශ්‍ර සහ අරමුදල්වල මූලාශ්‍ර පිළිබඳ ආයතනයේ දැනුවත්භාවය සමඟ සැසඳේ ද යන්න තහවුරු කර ගැනීම වැදගත් වේ.

35. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්ගේ අරමුදල්වල මූලාශ්‍ර හා සම්පත්වල මූලාශ්‍ර පිළිබඳ ඇති අවබෝධයට අනුව, කිසියම් ගනුදෙනුවකට අදාළව එහි ස්වභාවය සාධාරණ ලෙස පැහැදිලි කළ හැකි ආකාරයට වඩා වෙනස් වූ විට, ව්‍යාපාර සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ පහත කරුණු සනාථ කර ගැනීමට ආයතන විසින් වැඩිදුර තක්සේරුවක් සිදු කළ යුතුය.

- (අ) ව්‍යාපාර සම්බන්ධතාවය තවදුරටත් පවත්වාගෙන යාම හෝ අවසන් කිරීම හෝ,
- (ආ) මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයට සැක කටයුතු ගනුදෙනු දැනුම් දීමේ වාර්තාවක් ගොනු කිරීම.

J. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා ලෙස සැලකීමේ කාල සීමාව

36. තවදුරටත් ප්‍රධාන රාජ්‍ය කර්තව්‍යයක් පැවරී නොමැති ගනුදෙනුකරුවෙකු සමග කටයුතු කිරීම පදනම් විය යුත්තේ, පූර්ව නිශ්චිත කාල සීමා මත නොව, අවදානම් තක්සේරුව මත විය යුතුය.

37. මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් එවැනි අවදානම මත පදනම් වූ ප්‍රවේශයක් මගින් තවදුරටත් ප්‍රධාන මහජන කර්තව්‍යයක් පවරා නොමැති දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු පිළිබඳ මුදල් විභූතියාකාරණය හා ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම සම්බන්ධ අවදානම් තක්සේරු කිරීම සහ එම අවදානම අවම කිරීම සඳහා ඵලදායී පියවර ගැනීම අවශ්‍ය වේ. එවැනි විය හැකි අවදානම් සාධක වනුයේ,

(අ) තවදුරටත් බලපෑම් කිරීමට ඔහුට පවතින හැකියාව (අවිධිමත් ලෙස) දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු ලෙස එම පුද්ගලයා දැරූ තනතුරේ ජ්‍යෙෂ්ඨත්වය; හෝ

(ආ) පුද්ගලයාගේ පෙර සහ වර්තමාන කාර්යභාරය කුමන හෝ ආකාරයකින් සම්බන්ධ වී තිබේද? (උදා: දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයා විසින් ඔහුගේ අනුප්‍රාත්තිකයා පත්කිරීම, දේශපාලනික වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයා තවදුරටත් ඔහු ඊට පෙර යෙදී සිටි කාර්යයේ යෙදීම)

38. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්, ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගය සඳහා වන රීති අනුව අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා දීමෙන් සහ 2006 අංක 6 දරන මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනතේ 7 වන වගන්තියේ දැක්වෙන සැක සහිත ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ අවශ්‍යතාවයෙන් නිදහස් නොවේ.

K. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් පිළිබඳව වූ දර්ශක

39. ගනුදෙනුකරුවන් සමග සම්බන්ධතාවය අතරතුරදී, දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් විසින් මූල්‍ය පද්ධති අනිසි ලෙස භාවිතා කරන්නේ ද යන්න හඳුනා ගැනීමට සහය වීම සඳහා මූල්‍ය කාර්ය සාධක බලකාය විසින්

දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් පළිබඳ වූ අවදානම් දර්ශක වැඩිදියුණු කර තිබේ (ඇමුණු B).

මූල්‍ය පද්ධතිය අනිසි ලෙස භාවිතා කරන දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් හඳුනාගැනීමට මෙම අවදානම් දර්ශක/සුවක ලැයිස්තුව අදාළ වන අතර, එමගින් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සියලු දෙනා අපකීර්තියට පත්ක කිරීම අදහස් නොකෙරේ.

බොහෝවිට, මෙම අවදානම් දර්ශක/සුවක එකක් හෝ කිහිපයක් ගැලපීම ගනුදෙනුකරුවකු සමග ව්‍යාපාර සම්බන්ධතාවය පවත්වාගෙන යාමේ දී අවදානම පමණක් මතු කළ හැකි අතර, සැකයක් ජනිත වීම සඳහා අවදානම් දර්ශක කිහිපයක් ගැලපීම අවශ්‍ය විය හැකිය. කෙසේ වෙතත්, ඇතැම් අවස්ථාවල දී, විශේෂිත තත්ත්ව මත පදනම්ව අවදානම් දර්ශක එකක් හෝ කිහිපයක් ගැලපීම සෘජුවම මුදල් විශුද්ධීකරණය හා ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම පිළිබඳ සැකයට තුඩු දෙනු ඇත.

40. මෙම දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් පිළිබඳ අවදානම් දර්ශක පරිපූර්ණ ලැයිස්තුවක් නොවන අතර, මුදල් විශුද්ධීකරණ හා ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම සම්බන්ධව වාර්තාකරණ ආයතනයක් විසින් භාවිතා කරනු ලබන සාමාන්‍ය අවදානම් දර්ශකවල මග පෙන්වීමක් ලෙස භාවිතා කළ හැක. නීතිවිරෝධී ක්‍රියාවල යෙදුන දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් ඒ සඳහා භාවිතා කරන විධික්‍රම වෙනස් වන නිසා, එවැනි ක්‍රියාවල දර්ශකද ඒ ආකාරයෙන්ම වෙනස් වේ. එසේම, යම් රටක හෝ කලාපයක සාමාන්‍ය වැදගත් යැයි සැලකිය යුතු වෙනත් අවදානම් දර්ශකද තිබිය හැක.

L. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය/ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමණාකාරිත්වය

41. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයන් සමග ව්‍යාපාර සම්බන්ධතාවයක් ඇති කර ගැනීම හෝ ව්‍යාපාර සම්බන්ධතාවයක් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමණාකාරිත්වයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර සහ වෘත්තීන්වල ඇති වගකීමට අනුකූලව, එම ආයතන විසින් සිය ආයතනවල

ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වය කුමන නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත වන්නේ තීරණය කළ යුතුය.

42. ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වය, සමන්විත වන්නේ කුමන සංයුතියකින් ද යන්න රඳා පැවතිය යුත්තේ අදාළ ආයතනයේ ප්‍රමාණය, ව්‍යුහය සහ ස්වභාවය මතය.

43. මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් තමන් විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන දේශපාලනික වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සමග ඇති කර ගන්නා සියලු ව්‍යාපාර සම්බන්ධතා පිළිබඳව තම ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වය දැනුවත් කළ යුතුයි. එමෙන්ම කිසිදු අවස්ථාවක දී මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වයේ ප්‍රමාණවත් පාලනයකින් තොරව දේශපාලනික වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සමග ව්‍යාපාරික සම්බන්ධතා ඇති කර නොගත යුතුයි.

44. මූල්‍ය ආයතන හෝ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු සමග ව්‍යාපාර සම්බන්ධතාවයක් පැවැත්විය යුතුද යන්න තක්සේරු කිරීමේ දී, ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වය සතුව;

(අ) මූල්‍ය ආයතනයේ/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාරයේ ද මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීම හෝ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රියා පටිපාටිය පිළිබඳව පූර්ණ, දැනුමක් තිබිය යුතුය.

(ආ) වත්මන් ගනුදෙනුකරු හෝ ඉදිරියේ දී ගනුදෙනුකරුවෙකු විය හැකි සේවලාභියාගේ මුදල් විශුද්ධිකරණය හෝ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම පිළිබඳ අවදානම් පැතිකඩ (risk profile) පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් තිබිය යුතුය.

(ඇ) ආයතනයේ මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීම හෝ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීමේ ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියාපටිපාටි සම්බන්ධ අනුමත කිරීමේ ක්‍රියාවලියට සක්‍රියව සම්බන්ධ විය යුතුය.

45. මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර විසින් ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වය සමන්විත වන්නේ කුමන සංයුතියකින්ද යන්න නිර්ණය කිරීම සීමා කිරීමකින් තොරව, ආයතනයක් විසින් පහත කාර්යන් සඳහා අධීක්ෂණ කමිටු හෝ ඒ හා සමාන තීරණ ගැනීමේ ව්‍යුහයන් ස්ථාපිත කළ හැකිය.

අ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සමග ස්ථාපිත කරනු ලබන ව්‍යාපාර සම්බන්ධතාවය ගනුදෙනුකරුවකු ලෙස පිළිගැනීමේ අදියරේ දී සහ අඛණ්ඩ පදනමින් සමාලෝචනය කිරීම.

ආ. විශේෂිත අවස්ථාවන්හි දී, අදාළ සියලු අභ්‍යන්තර තොරතුරු ප්‍රවේශයෙන් සලකා බැලීමට වග බලා ගැනීම

ඇ. අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී, දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සමග ඇති ව්‍යාපාර සම්බන්ධතාවය අවසන් කිරීමට කටයුතු කිරීම; සහ

ඈ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් පිළිබඳ අභ්‍යන්තර, ක්‍රියා පටිපාටි සහ පාලනයන් ඇතුළු අදාළ තොරතුරු, අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී අවශ්‍ය විට, වාර්තාකරණ ආයතනය සතුව ඇති බවට සහතික වීම.

M. වාර්තා තබා ගැනීමේ වගකීම

46. මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හෝ වෘත්තීන්, විසින් 2006 අංක 6 දරන මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනතේ සහ මූල්‍ය ආයතනවල ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් කටයුතු කිරීමේ රීතිවල V වන කොටස සහ නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ආයතනවල ගනුදෙනුකරුවන් පිළිබඳ නිසි උද්යෝගයෙන් කටයුතු කිරීමේ රීතිවල III වන කොටසෙහි දක්වා ඇති පරිදි දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් හඳුනාගැනීම හා අනන්‍යතාවය තහවුරු කිරීමේ තොරතුරු මූල්‍ය ආයතන හා නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර විසින් පවත්වාගත යුතු වේ.

N. අභ්‍යන්තර පාලන ප්‍රතිපත්ති පුහුණුව සහ සමූහ සාමූහික වශයෙන් අදාළ වන්නා වූ ප්‍රතිපත්ති

- 47. මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර හා වෘත්තීන් විසින් අඛණ්ඩ සේවක පුහුණු වැඩසටහන් ඇතුළත් අභ්‍යන්තර පාලන ප්‍රතිපත්ති ස්ථාපිත කර පවත්වාගෙන යා යුතුය.
- 48. පුහුණු වැඩසටහන් නිසිපරිදි යාවත්කාලීන කල යුතු අතර එම වැඩසටහන් කිසියම් ගනුදෙනුකරුවකු දේශපාලනික වශයෙන් අනාවරය වූ තැනැත්තකු ද යන්න එලදායි ලෙස තීරණය කිරීමට සහ දේශපාලනික වශයෙන් නිරාවරණය වූ තැනැත්තන් සමග ගනුදෙනු කිරීමේ දී ඇතිවන අවදානම් හඳුනා ගැනීම, තක්සේරු කිරීම සහ කළමනාකරණය කිරීම වැනි වූ කාරණා අන්තර් ගත විය යුතුයි.
- 49. මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ආයතන හෝ වෘත්තීන් කිසියම් මූල්‍ය ආයතන සමූහයක කොටස්කරුවන් වන විට එම මූල්‍ය ආයතන සමූහයට අදාළ වන පරිදි අභ්‍යන්තර පාලන, ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියා පටිපාටි ස්ථාපිත කර පවත්වාගෙන යා යුතුය.

O. තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම

- 50. හුවමාරු කර ගන්නා තොරතුරුවල රහස්‍යභාවය සහ භාවිතය පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් සුරක්ෂිතභාවයක් තිබේ නම්, මූල්‍ය ආයතන සමූහවල පාර්ශ්වයක් වන මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ආයතන හෝ වෘත්තීන් විසින් මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීම හා ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම පිළිබඳ කාරණා සම්බන්ධව දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් පිළිබඳ එම ආයතන අතර තොරතුරු හුවමාරු කර ගත හැකිය.

දේශපාලනික වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයන් ලෙස සැලකිය හැකි පුද්ගල කණ්ඩායම්වල ලැයිස්තුව
(පරිපූර්ණ නොවන)

දේශීය දේශපාලනික වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයන්

A.	1	ජනාධිපති
	2	අග්‍රාමාත්‍ය
	3	පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායක සහ නියෝජ්‍ය කථානායක
	4	කැබිනට් අමාත්‍යවරු, කැබිනට් නොවන ඇමතිවරු , රාජ්‍ය ඇමතිවරු, නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරු
	5	පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරු
	6	දේශපාලන පක්ෂ නායකයින්

B	7	පළාත් ආණ්ඩුකාරවරු
	8	පළාත් මහ ඇමතිවරු
	9	නගරාධිපති, මහ නගර සභා සභාපති
	10	පළාත් සභා සභාපති
	11	මහ නගර සභා / පළාත් සභා / පළාත් පාලන ආයතන සාමාජිකයින්
	12	කොමසාරිස්වරු / මහ නගර සභා / පළාත් සභා / පළාත් පාලන ආයතන ලේකම්වරු

C	13	අග්‍ර විනිශ්චයකාර
	14	නීතිපති
	15	ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරුවන්
	16	අභියාචනාධිකරණයේ විනිසුරුවන්
	17	සොලිසිටර් ජනරාල්
	18	මහාධිකරණවල / පළාත් මහාධිකරණ විනිසුරුවන්
	19	දිස්ත්‍රික් උසාවිවල විනිසුරුවන්
	20	මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණවල විනිසුරුවන්
	21	ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ රෙජිස්ට්‍රාර්
	22	අභියාචනාධිකරණයේ රෙජිස්ට්‍රාර්
	23	මහාධිකරණවල / පළාත් මහාධිකරණ රෙජිස්ට්‍රාර්වරු
	24	දිස්ත්‍රික් උසාවිවල රෙජිස්ට්‍රාර්වරු
	25	මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණවල රෙජිස්ට්‍රාර්වරු

D	26	තානාපතිවරු/මහ කොමසාරිස්වරු
	27	කොන්සාල් ජනරාල්
	28	එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිත ආයතන සහ වෙනත් ජාත්‍යන්තර සංවිධානවල ප්‍රධානීන්

E	29	ජනාධිපති ලේකම්/ජ්‍යෙෂ්ඨ අතිරේක ලේකම්වරුන්/ අතිරේක ලේකම්වරුන්
	30	ලේකම්/ජ්‍යෙෂ්ඨ අතිරේක ලේකම්වරුන්/අග්‍රාමාත්‍ය අතිරේක ලේකම්වරුන්
	31	ලේකම්/කැබිනට් අමාත්‍ය ජ්‍යෙෂ්ඨ අතිරේක ලේකම්වරුන්, කැබිනට් නොවන අමාත්‍යවරුන්, රාජ්‍ය අමාත්‍යවරුන්, නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරුන්

	32	භාණ්ඩාගාර නියෝජ්‍ය ලේකම්
	33	අමාත්‍යාංශ ලේකම්/භ්‍යෂ්‍ය අතිරේක ලේකම්වරුන්/අතිරේක ලේකම්වරුන්/ නියෝජ්‍ය ලේකම්වරුන්
	34	මුදල් මණ්ඩල සාමාජිකයන්
	35	ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු අධිපති/සහකාර අධිපතිවරුන් සහ දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් සහ අතිරේක ප්‍රධානීන්
	36	ජනාධිපති/අග්‍රාමාත්‍ය/අමාත්‍යවරුන්/අමාත්‍යාංශ උපදේශකවරුන්
	37	ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලයේ මාණ්ඩලික ප්‍රධානී
	38	විගණකාධිපති
	39	පාර්ලිමේන්තු ලේකම්
	40	දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන්/රජයේ නියෝජිත සහ ලේකම්වරුන්
	41	රජයේ දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් සහ භ්‍යෂ්‍ය නිලධාරීන්
	42	රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්හි සභාපතිවරුන් සහ භ්‍යෂ්‍ය නිලධාරීන්
	43	රාජ්‍ය සංස්ථා/ව්‍යවස්ථාපති මණ්ඩල/අධිකාරීන්/රාජ්‍ය සංස්ථා සභාපතිවරුන් සහ භ්‍යෂ්‍ය නිලධාරීන්

F	44	ෆිල්ඩ් මාර්ෂල් / නාවික හමුදාවේ අද්මිරාල්/ගුවන් හමුදාවේ මාර්ෂල්
	45	ආරක්ෂක අංශ ප්‍රධානී
	46	හමුදාපති/නාවික හමුදාපති/ගුවන් හමුදාපති
	47	ශ්‍රී ලංකා හමුදා ලුතිනන් කර්නල් තනතුරින් යුත් නිලධාරීන් සහ ඊට ඉහළ තනතුරින් යුත් නිලධාරීන්
	48	ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදා කමාන්ඩර් තනතුරින් යුත් නිලධාරීන් සහ ඊට ඉහළ තනතුරින් යුත් නිලධාරීන්
	49	ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදා බලගල නායක තනතුරින් යුත් නිලධාරීන් සහ ඊට ඉහළ තනතුරින් යුත් නිලධාරීන්
	50	පොලිස්පති
	51	සහකාර පොලිස් අධිකාරි තනතුරින් ඉහළින් යුත් පොලිස් නිලධාරීන්

G	52	රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභා සභාපති/සාමාජිකයන් සහ භ්‍යෂ්‍ය නිලධාරීන්
	53	ජාතික පොලිස් කොමිෂන් සභා සභාපති/සාමාජිකයන් සහ භ්‍යෂ්‍ය නිලධාරීන්
	54	මානව කොමිෂන් සභා සභාපති/සාමාජිකයන් සහ භ්‍යෂ්‍ය නිලධාරීන්
	55	අල්ලස් හෝ දූෂණ විමර්ශන කොමිෂන් සභා සභාපති/සාමාජිකයන් සහ භ්‍යෂ්‍ය නිලධාරීන්
	56	මූල්‍ය කොමිෂන් සභා සභාපති/සාමාජිකයන් සහ භ්‍යෂ්‍ය නිලධාරීන්
	57	මැතිවරණ කොමිෂන් සභා සභාපති/සාමාජිකයන් සහ භ්‍යෂ්‍ය නිලධාරීන්
	58	ව්‍යවස්ථා සභා සාමාජිකයන්
	59	විගණන සේවා කොමිෂන් සභා සභාපති/සාමාජිකයන් සහ භ්‍යෂ්‍ය නිලධාරීන්
	60	සීමා නිර්ණය කොමිෂන් සභා සභාපති/සාමාජිකයන් සහ භ්‍යෂ්‍ය නිලධාරීන්
	61	ජාතික ප්‍රසම්පාදන කොමිෂන් සභා සභාපති/සාමාජිකයන් සහ භ්‍යෂ්‍ය නිලධාරීන්
	62	කැබිනට් මණ්ඩල සාමාජිකයන්

H	63	විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභා සභාපති/සාමාජිකයන් සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන්
	64	විශ්වවිද්‍යාල සභා සභාපති, සාමාජිකයන්
	65	කුලපති
	66	උප කුලපති
	67	විශ්වවිද්‍යාල රෙජිස්ට්‍රාර්වරුන්

විදේශීය දේශපාලනික වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයන්

I	68	පසුගිය වසර 5 තුළ ජාත්‍යන්තර සංවිධානවල තනතුරු දරණ හෝ දැරූ නිලධාරීන් (අධ්‍යක්ෂවරුන්, මණ්ඩල ප්‍රධානීන් හෝ ඔවුන්ගේ නියෝජිතයින්)
	69	ජාත්‍යන්තර හා අන්තර් රාජ්‍ය සංවිධානවල වෙනත් කළමනාකරණ කාර්යයන් ඉටු කළ හෝ ඉටු කරන ජාත්‍යන්තර සංවිධානවල නිලධාරීන්
	70	ජාත්‍යන්තර පාර්ලිමේන්තු රැස්වීම් සාමාජිකයන්
	71	අභ්‍යන්තර අධිකරණවල විනිසුරුවන් සහ කළමනාකරණ නිලධාරීන්

ඇමුණුම B

දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් විසින් මූල්‍ය ආයතන අයුතු ලෙස භාවිතා කිරීම් අනාවරණය කර ගැනීම සඳහා වන අවදානම් දර්ශක සහ සැකයට තුඩු දෙන හේතු:

අ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් ඔවුන්ගේ අන්‍යන්‍යතාවය සැඟවීමට උත්සාහ දැරීම

1. අයිතිය, සම්බන්ධ වූ කර්මාන්ත හෝ, රටවල් සැඟවීම සඳහා නෛතික පුද්ගලයන් හෝ නෛතික වැඩ පිළිවෙලවල් (Legal person or Legal arrangements) භාවිතා කිරීම.
2. පිළිගත හැකි හේතුවක් නොමැතිව සමාගම් සංස්ථාපනය කිරීම
3. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන්ගේ සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික ක්‍රියාකාරකම්වලට අනුරූප නොවන විට හෝ ඔවුන්ගේ අන්‍යන්‍යතාවය සැඟවීම සඳහා එය යොදා ගන්නා බව පෙනී යන විට අතරමැදියන් භාවිතා කිරීම
4. නෛතික හිමිකරුවා ලෙස පවුලේ සාමාජිකයන් හෝ සමීප ආශ්‍රිතයන් යොදා ගැනීම

ආ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා හා සම්බන්ධ අවදානම් දර්ශක සහ ඔහුගේ හැසිරීම

1. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා ආයතනයේ මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීම පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති හෝ දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් විමසීම
2. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා සම්පත්වල මූලාශ්‍ර හෝ අරමුදල් මූලාශ්‍ර පිළිබඳ තොරතුරු ලබාදීමේ දී සාමාන්‍යයෙන් අපහසුතාවයට පත් වන බවක් පෙනී යාම.
3. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා විසින් සපයනු ලබන තොරතුරු වත්කම් ප්‍රකාශන, ප්‍රකාශිත නිල වැටුප් වැනි (ප්‍රසිද්ධියේ ලබා ගත හැකි) වෙනත් තොරතුරු සමග නොගැළපීම
4. මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාර අයත් රට තුළ ව්‍යාපාර කිරීමට හේතුව පැහැදිලි කිරීමට දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තාට නොහැකි වීම හෝ පසුබට වීම.

5. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයා සාවද්‍ය හෝ අසම්පූර්ණ තොරතුරු සැපයීම.
6. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් විදේශීය හෝ ඉහළ වටිනාකමකින් යුත් සේවාවලින් සාමාන්‍යයෙන් සේවා සපයනු නොලබන මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාරවල සේවාවන් භාවිතා කිරීමට උත්සාහ දැරීම.
7. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් සමග සබඳතා ඇති බවක් නොපෙනෙන රටවල් අතර නිරන්තර අරමුදල් හුවමාරු කිරීම.
8. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා රටට ඇතුළු වීම ප්‍රතික්ෂේප වීම. (විසා ප්‍රතික්ෂේප වීම)
9. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා, විදේශීය රටක ගිණුම් පවත්වාගෙන යාමට හෝ යම් දේපළක හිමිකාරිත්වය දැරීමට තම රටෙහි ඇතැම් පුරවැසියන්ට තහනම් කරන/සීමා කරන රටක තැනැත්තකු වීම.

ඇ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තාගේ තනතුර හෝ ව්‍යාපාරවලට දක්වන සම්බන්ධතාවය

1. රාජ්‍ය වත්කම් සහ අරමුදල්, ප්‍රතිපත්ති සහ මෙහෙයුම් කෙරෙහි දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තාට සැලකිය යුතු බලයක් හෝ ප්‍රවේශයක් පැවතීම.
2. බලපත්‍ර සහ සහන ලබා දීම ඇතුළු නියාමන අනුමත කිරීම් පිළිබඳ පාලනය දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා සතුව පැවතීම.
3. මුදල් විශුද්ධිකරණය සහ ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීම පිළිබඳව අනාවරණය කර ගැනීම සහ වැළැක්වීමට පිහිටුවා ඇති යාන්ත්‍රණ පාලනය කිරීමේ විධිමත් හෝ අවිධිමත් හැකියාව දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා සතුව පැවතීම.
4. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා විසින් ඔහුගේ/ඇයගේ රාජ්‍ය කර්තව්‍යයේ හෝ ඔහු/ඇය සම්බන්ධ වන රාජ්‍ය කර්තව්‍යයේ වැදගත්කම (සක්‍රියව) අවතක්සේරු කිරීම.
5. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා විසින් තම තනතුරු සියල්ලක්ම (නිල බලයෙන් පත්වන තනතුරු ඇතුළුව) හෙළි නොකිරීම.

6. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තා හට රාජ්‍ය හෝ ආයතනික ගිණුම් වෙත ප්‍රවේශය, පාලනය හෝ බලපෑම් කළ හැකි වීම.
7. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තන් (අර්ධ වශයෙන්) පෞද්ගලික හෝ නිල බලයෙන් මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාරවල හිමිකාරීත්වය දැරීම හෝ පාලනය කිරීම.
8. ගනුදෙනුවක ප්‍රතිපාර්ශවකරුවකු හෝ තොරතුරු ලබන නියෝජිතයකු වශයෙන් දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු, මූල්‍ය ආයතන/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාරයක් (අර්ධ වශයෙන්) හිමිකාරීත්වය දැරීම හෝ පාලනය කිරීම.
9. මූල්‍ය ආයතනයක/නම් කරන ලද මූල්‍ය නොවන ව්‍යාපාරයක සේව්‍යාලාභියකු වන දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ තැනැත්තකු නෛතික ආයතනයක අධ්‍යක්ෂ හෝ ප්‍රතිලාභහිමියකු වීම

ඇ. දේශපාලන වශයෙන් අනාවරණය වූ පුද්ගලයන් සම්බන්ධ වන කර්මාන්ත/අංශවලට අදාළ අවදානම් දර්ශක

1. ආයුධ වෙළඳාම සහ ආරක්ෂක කර්මාන්තය
2. බැංකු හා මූල්‍ය
3. රජයේ ප්‍රසම්පාදන කටයුතුවල සක්‍රීය ව්‍යාපාර එනම් රජයේ හෝ රාජ්‍ය ආයතනවලට විකිණීම් සිදු කරන ව්‍යාපාර
4. ඉදිකිරීම් සහ (විශාල) යටිතල පහසුකම්
5. සංවර්ධනය සහ වෙනත් ආකාරයේ ආධාර
6. මානව සෞඛ්‍ය ක්‍රියාකාරකම්
7. පෞද්ගලිකරණය
8. පොදු භාණ්ඩ, උපයෝගීතා සැපයීම